

Ποσοτικές Μέθοδοι Ανάλυσης στις Κοινωνικές Επιστήμες

Ενότητα 2: Σχεδιασμός Έρευνας

Θεόδωρος Χατζηπαντελής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σχεδιασμός Έρευνας

Εισαγωγή

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Το πλαίσιο της Έρευνας.
2. Το ερωτηματολόγιο.
3. Ερευνητικές Υποθέσεις.
4. Δημογραφικά.
5. Ερωτήσεις.
6. Δειγματοληψία.

Σκοποί ενότητας

Η ενότητα παρουσιάζει τα βασικότερα βήματα σχεδιασμού και διεξαγωγής μια έρευνας από την αρχή μέχρι το τέλος.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τα βασικότερα βήματα μιας έρευνας

Το πλαίσιο της Έρευνας

Το πλαίσιο έρευνας (context) 1

- Μία έρευνα είναι μια συστηματική καταγραφή **πληροφοριών** από ή σχετικά με **ανθρώπους** για να περιγράψουμε, να συγκρίνουμε ή να ερμηνεύσουμε γνώση, διαθέσεις ή συμπεριφορές.
- Γίνονται για πολιτικές ή καταναλωτικές συμπεριφορές, για τη χρήση των υπηρεσιών υγείας, για προϊόντα και υπηρεσίες, για το εργατικό δυναμικό, για οτιδήποτε από το αβαείο μέχρι το ωώδης (πρώτη και τελευταία λέξη στο Μείζων Ελληνικό Λεξικό).

Το πλαίσιο έρευνας 2

- Άτομα, Δήμοι, Σχολεία, Ερευνητές κάνουν έρευνες ρωτώντας ερωτήσεις σχετικά με πεποιθήσεις, απόψεις, κίνητρα, αισθήματα, σχέδια, προσωπικό υπόβαθρο.
- Οι ερωτήσεις διατάσσονται σε **ερωτηματολόγια** που στέλνονται με το **ταχυδρομείο** ή με **όποιο άλλο τρόπο** για να συμπληρωθούν από κάποιον ή χρησιμοποιούνται από συνεντευκτές σε **τηλεφωνικές ή πρόσωπο με πρόσωπο συνεντεύξεις**.

Το πλαίσιο έρευνας 3

Ο τρόπος (και η ποιότητα) των ερωτήσεων καθορίζει την ποιότητα (και την ακρίβεια) των απαντήσεων. Η διατύπωση των ερωτήσεων (πρέπει να) επηρεάζεται από το πλαίσιο δηλαδή:

1. Το σκοπό (υποθέσεις εργασίας).
2. Αυτόν που ρωτά και τον τρόπο που κάνει τις ερωτήσεις.
3. Αυτόν που απαντά και τα χαρακτηριστικά του.
4. Τις απαντήσεις.

Οι σχέσεις μεταξύ ερωτήσεων, ανθρώπων και πληροφορίας

- Τρεις ειδικοί καλούνται για να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα ερευνών τους σχετικά με «Απόψεις των Ελλήνων για τη φορολογία».

Παράδειγμα

- Ο Α: «Οι **περισσότεροι** Έλληνες υποστηρίζουν την αύξηση των φόρων για την ενίσχυση κοινωνικής πολιτικής».
- Ο Β: «**Μερικοί** Έλληνες υποστηρίζουν την αύξηση των φόρων για την ενίσχυση κοινωνικής πολιτικής».
- Ο Γ: «**Λίγοι** Έλληνες υποστηρίζουν την αύξηση των φόρων για την ενίσχυση κοινωνικής πολιτικής».

Ερωτήσεις

- Α: Υποστηρίζετε **αύξηση των φόρων** για να ενισχυθούν εκπαιδευτικά προγράμματα για άπορα παιδιά;
- Β: Υποστηρίζετε **αύξηση των δικών σας φόρων** για να ενισχυθούν εκπαιδευτικά προγράμματα για άπορα παιδιά;
- Γ: Υποστηρίζετε **αύξηση των δικών σας φόρων κατά 10%** για να ενισχυθούν εκπαιδευτικά προγράμματα για άπορα παιδιά;

Παράδειγμα 1

- Ο Δήμος Μενεμένης (40,000 κάτοικοι) σχεδιάζει προγράμματα για την πρόληψη της κακοποίησης των παιδιών και της βίας μέσα στην οικογένεια. Ο Δήμος σκοπεύει να οργανώσει μια έρευνα **σε οικογένειες** για τη **διερεύνηση των προβλημάτων** τους και να **προτείνει λύσεις**.

Στόχος

- Τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν για να σχεδιαστούν προγράμματα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της κατάχρησης οινόπνεύματος, του κοινωνικού αποκλεισμού και της ανεργίας.
- Τέτοια προβλήματα (και άλλα) υπάρχουν στο Δήμο.
- Από έρευνες γνωρίζουμε ότι συνδέονται με βία και κακοποίηση.

Ερωτηθέντες και Ερωτήσεις

- Σε γονείς με παιδιά σε σχολική ηλικία σε 4 από τα 10 σχολεία θα σταλούν ερωτηματολόγια ώστε να συμπληρωθούν στο σπίτι.
- Οι ερωτήσεις αναφέρονται κυρίως στη διάγνωση εκπαιδευτικών αναγκών, χρειάζεται περίπου 20 λεπτά για να συμπληρωθούν και υπάρχουν σε τέσσερις γλώσσες (Ρομ, Ελληνικά, Αλβανικά και Ρωσικά). Δεν θα καταγραφούν προσωπικά στοιχεία όσων απαντήσουν.

Το ερωτηματολόγιο

- Οι ερωτήσεις είναι στη μορφή «δηλώσεων» και οι ερωτώμενοι καλούνται να απαντήσουν σε κλίμακα 1-4 (Συμφωνώ απόλυτα, συμφωνώ, διαφωνώ και διαφωνώ απόλυτα).
- Το ερωτηματολόγιο ελέγχθηκε από «διακεκριμένα» μέλη του Δήμου.

Παράδειγμα 2

- Η «Παιδική Κλινική» είναι μια κλινική συνδεδεμένη με σχολεία σε μια περιοχή «πολύ χαμηλού εισοδήματος» (π.χ Παναγία Φανερωμένη) σε μια μεγάλη πόλη (Θεσσαλονίκη).
- Σκοπεύει να ρωτήσει οικογένειες και εκπαιδευτικούς σχετικά με προβλήματα (σωματικής και ψυχικής) υγείας των παιδιών ώστε να καθορίσει τις υπηρεσίες της.

Ερωτηθέντες

- Σχεδιάστηκε ένα δείγμα γονέων, εκπαιδευτικών, επαγγελματιών στο χώρο της υγείας και παιδιών για τη διεξαγωγή προσωπικών συνεντεύξεων (διάρκειας περίπου 30 λεπτών).
- Οι συνεντεύξεις θα γίνουν στα Ελληνικά ή στα Ρωσικά ανάλογα με τη μητρική γλώσσα του ερωτώμενου.

Ερωτήσεις

- Οι μισές (περίπου) ερωτήσεις είναι στη μορφή «βαθμολόγησης» ή «σχετικής διάταξης» και οι υπόλοιπες ανοιχτές στις απαντήσεις των ερωτώμενων.
- Οι συνεντεύξεις θα είναι εμπιστευτικές.

Σύγκριση : Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα (1)

Πίνακας 1: Σύγκριση

	Έρευνα 1	Έρευνα 2	Επίδραση στις ερωτήσεις
Σκοπός			
Πληθυσμός			
Συνεντευκτές			
Απαντήσεις			
Χρόνος			
Μέσα			
Εχεμύθεια			

Παράδειγμα (Εχεμύθεια)

- Έρευνα 1: Ανώνυμα.
- Έρευνα 2: Εμπιστευτικά (θα αναγραφούν κωδικοί αντί ονόματα).

Επίδραση:

- Στην 1 μπορεί να απαντηθούν «ευαίσθητες» ερωτήσεις (όπως χρήση ναρκωτικών ή σεξουαλικές προτιμήσεις).
- Στην 2 πρέπει να υπάρξει προσοχή σε αυτές γιατί είναι γνωστοί οι ερωτώμενοι.

Checklist

- Προσδιορίστε τον σκοπό της έρευνας.
- Συγκεκριμενοποιήστε τους όρους που χρησιμοποιούνται.
- Διατυπώστε με σαφήνεια τις υποθέσεις εργασίας
- Μελετήστε τον πληθυσμό.
- Συνδυάστε τις υποθέσεις με το διαθέσιμο χρόνο
- Τυποποιήστε τον συνεντευκτή.
- Ανοιχτές ή κλειστές ερωτήσεις; Σε τι κλίμακα;
- Κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό περιβάλλον.

Σκοπός

- Συνήθως σκοπός είναι το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Υπάρχει (σχεδόν πάντα) ένας γενικός στόχος (π.χ. ικανοποίηση από την εργασία).
- Οι ερωτήσεις πρέπει να αναφέρονται στο γενικό αυτό στόχο. Ερωτήσεις για άλλα θέματα (π.χ. προηγούμενες εργασιακές εμπειρίες, χόμπι, κ.λ.π.) μπορεί να είναι άσχετες.

Αποσαφήνιση 1

- Ο όρος «εκπαιδευτικές ανάγκες» στο 1 είναι πολύ γενικός. Μπορεί να είναι «τριτοβάθμια εκπαίδευση», «επαγγελματική εκπαίδευση» ή ειδικές γνώσεις όπως «μαγειρική», «διαχείριση χρημάτων», «ανατροφή των παιδιών».
- Το 2 αναφέρεται σε «ανάγκες υγείας». Ο ορισμός των αναγκών υγείας είναι διαφορετικός για διαφορετικές πολιτιστικές αφετηρίες.

Αποσαφήνιση 2

- Πρέπει να προηγηθεί βιβλιογραφική έρευνα για τους ορισμούς. Μπορεί να τους ορίσετε μόνοι σας, αλλά τίποτα δεν βεβαιώνει ότι οι άλλοι θα συμφωνούν ή θα καταλαβαίνουν τους ορισμούς σας.
- Καλύτερα να χρησιμοποιούνται γνωστοί ορισμοί και ελεγμένες ερωτήσεις.

Παράδειγμα 3

Η κλίμακα ιδεολογικής αυτοτοποθέτησης

- **1 Αριστερά με 10 Δεξιά** :Στηρίζεται στην συνήθεια βαθμολόγησης και σκοπεύει στην αναζήτηση της διαμέσου.
- **Από το 1 μέχρι το 7 (Likert)**: Στηρίζεται στην υπόθεση κανονικότητας και εκφράζει την τυπική κανονική κατανομή.
- (-3, -2, -1, 0, 1, 2, 3).

Ερευνητικές υποθέσεις 1

Αναφέρονται στην 1 στα παρακάτω:

1. Περισσότερο ζητούμενες εκπαιδευτικές υπηρεσίες.
2. Διαφορές μεταξύ εθνοτήτων.
3. Διαφορές μεταξύ φύλων.
4. Ανάγκη για επαγγελματική εκπαίδευση.
5. Ικανοποίηση από το μορφωτικό επίπεδο.

Ερευνητικές υποθέσεις 2

Άρα πρέπει να καταγραφούν:

1. Οι εκπαιδευτικές ανάγκες.
2. Η εθνικότητα.
3. Το φύλο.
4. Η διάθεση συμμετοχής σε επαγγελματικά σεμινάρια.
5. Η ικανοποίηση από το μορφωτικό επίπεδο.

Αποσαφήνιση 3

Πριν να ξεκινήσετε πρέπει να ξεκαθαρίσετε όλους τους «αμφιλεγόμενους» όρους. Τι θα πει για παράδειγμα:

- Ανάγκες, εκπαιδευτικές ανάγκες, εθνότητα, διάθεση, ικανοποίηση, νέος, επαρκής διαχείριση διαθεσίμων, πειθαρχία, υποδομές;

Αποσαφήνιση 4

- Ποιες είναι οι ανάγκες (ή οι υπηρεσίες) και από την καταγραφή που θα κάνετε ποιες θα περιλάβετε σε ένα κατάλογο μέσα σε ένα ερωτηματολόγιο;
- Πως ξεχωρίζετε ένα ικανοποιημένο από έναν δυσαρεστημένο πελάτη ή γονέα;
- Τι είναι καινοτομία;
- Τι σημαίνει ικανοποιητική διαχείριση αποθεμάτων;

Μελέτη του πληθυσμού 1

- Όσοι ερωτώνται πρέπει να μπορούν να απαντήσουν με σαφήνεια και ακρίβεια. **Ελέγξτε την διατύπωση και το βαθμό κατανόησης των ερωτήσεων.** Σε ένα γενικό πληθυσμό υπάρχουν άνθρωποι που διαβάζουν καλά και άλλοι που δεν μπορούν να διαβάσουν. Πριν βρεθείτε μπροστά σε κενές ερωτήσεις βεβαιωθείτε ότι μπορεί να απαντηθούν.

Μελέτη του πληθυσμού 2

- Για παράδειγμα σε μια εκπαιδευτική έρευνα πολλοί δεν μπορούν να απαντήσουν στην ερώτηση:

Ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ή του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας) στον ορισμό εκπαιδευτικών standards για ένα τύπο σχολείου.

Μελέτη του πληθυσμού 3

- Αν δεν τους έχει εξηγηθεί μπορεί να μην γνωρίζουν το ρόλο (ούτε καν την ύπαρξη) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- Μπορεί επίσης να έχουν δυσκολία να απαντήσουν σχετικά με συνήθειες ή ενέργειες τους που αναφέρονται στο παρελθόν ή στο μέλλον. Αν ρωτήσετε π.χ. υγιείς ανθρώπους για προβλήματα υγείας ένα χρόνο πριν. Η ποιον θα ψηφίσουν για το Δημοτικό Διαμέρισμα στις επόμενες εκλογές.

Ο διαθέσιμος χρόνος

- Ο αριθμός των ερωτήσεων καθορίζεται από το χρόνο που διαθέτουμε για απαντήσεις.
- Επίσης από τις ερευνητικές μας υποθέσεις.

Οι ερωτήσεις 1

Αν θέλουμε (στην 1) να διαπιστώσουμε:

- Εκπαιδευτικές ανάγκες, εθνότητα, φύλο, διαθεσιμότητα συμμετοχής σε σεμινάρια, ικανοποίηση από μορφωτικό επίπεδο, ηλικία, διαχείριση νοικοκυριού, φροντίδα των παιδιών, μορφωτικό επίπεδο, μεθόδους πειθαρχίας.

Οι ερωτήσεις 2

Πρέπει:

- να διαπιστώσουμε **πόσες ερωτήσεις** για κάθε θέμα είναι δυνατόν να ρωτήσουμε (θυμηθείτε ότι πρέπει να διαρκέσει 20 λεπτά). Άρα πρέπει να ελέγξουμε εκ των προτέρων το ερωτηματολόγιο.
- Να διαπιστώσουμε **την καταλληλότητα των ερωτήσεων**, ρωτώντας ειδικούς, διαβάζοντας άλλες έρευνες ή αναλύοντας στατιστικά δεδομένα.

Ο συνεντευκτής 1

- Ο ιδεατός ρωτάει τις ερωτήσεις με τον ίδιο τρόπο σε όλους τους ερωτώμενους.

Ο συνεντευκτής 2

- Ένα ερωτηματολόγιο σχετικό με την κακοποίηση και την ελλιπή φροντίδα των παιδιών αποτελούμενο από 25 ερωτήσεις στέλνεται σε 2000 γονείς.
- Πριν από αυτό το δοκιμάζουμε σε 50 γονείς. Διαπιστώνουμε ότι η αρχική μορφή με 35 ερωτήσεις ήθελε πολύ χρόνο για να συμπληρωθεί. Επίσης, αν 10 τουλάχιστο δεν απαντούν σε κάποια ερώτηση, η ερώτηση εξαιρείται.

Ο συνεντευκτής 3

- Κάνουμε συνεντεύξεις για να συγκρίνουμε τις απόψεις διευθυντών και προσωπικού σχετικά με την ελαστικότητα του ωραρίου εργασίας. Το τμήμα έρευνας εκπαιδεύει για 6 ώρες πέντε συνεντευκτές και ελέγχει ένα δείγμα ερωτώμενων για να βεβαιωθεί ότι οι συνεντευκτές ακολουθούν τις οδηγίες με ακρίβεια.

Ο τύπος των ερωτήσεων

- Ανοικτές ή κλειστές;
- Σε τι κλίμακα;
- Πρέπει να είναι συμβατές με τις συνήθειες του πληθυσμού (π.χ. βαθμοί σε 10, 20 ή 7;).

Συμπληρώστε τα παρακάτω (A1):

Πίνακας 2: A1

Σκοπός	Συμφωνώ πολύ	Συμφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ πολύ	ΔΞ
Να ερευνηθεί η καταλληλότητα των ερωτήσεων					
Να αποφασιστεί αν κάποια ερώτηση παραπλανά					

Συμπληρώστε τα παρακάτω (A2):

Πίνακας 2: A2

Σκοπός	Συμφωνώ πολύ	Συμφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ πολύ	ΔΞ
Να ερευνηθεί αν οι ερωτώμενοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις κλίμακες ερωτήσεων					
Να διαπιστωθεί η αξιοπιστία του ερωτηματολογίου					
Να διαπιστωθεί αν η πληροφορία που συγκεντρώνεται είναι σωστή					

Συμπληρώστε τα παρακάτω (2):

- Διατυπώστε το βαθμό συμφωνίας σας σε σχέση με το παρακάτω:
- «Ερωτηματολόγια που συμπληρώνονται από τους ερωτώμενους πρέπει να ελέγχονται πριν την χρήση τους όσον αφορά την εγκυρότητα και την αξιοπιστία τους. Αυτό σημαίνει να ελεγχθεί ο βαθμός ευκολίας συμπλήρωσης τους από τους ερωτώμενους καθώς και η μορφή του ερωτηματολογίου»
- Σε ένα ξεχωριστό φύλλο χαρτί γράψτε την απάντησή σας.

Σχετικές Ερωτήσεις

- Οι ερωτήσεις πρέπει να είναι σχετικές με το θέμα που εξετάζουμε.
- Σε μια έρευνα για τα αεροπορικά ταξίδια περιμένουμε ερωτήσεις για «φαγητό, υπηρεσίες, ακρίβεια, κ.λ.π.». Αν πρέπει να ρωτήσετε φαινομενικά άσχετα πράγματα (π.χ. σχετικά με συνήθειες διαβάσματος) πρέπει να αναφερθούν οι λόγοι.
 - «μερικές από τις ερωτήσεις αναφέρονται σε συνήθειες σας ώστε η Ολυμπιακή Αεροπορία να ικανοποιεί τους επιβάτες της».

Σαφείς Ερωτήσεις 1

- Οι ερωτήσεις είναι σαφείς όταν δύο οι περισσότεροι συμφωνούν για τις λέξεις που χρησιμοποιούνται. Αν μια ερώτηση αναφέρεται στην αντίληψη για τη κατάσταση της υγείας, κάποιος που είναι καλά γενικά, αλλά ήταν άρρωστος την προηγούμενη βδομάδα, θα απαντήσει διαφορετικά από κάποιον που ήταν ασθενής για μεγάλο διάστημα αλλά τώρα είναι καλύτερα.

Σαφείς Ερωτήσεις 2

Χρησιμοποιήστε χρονική περίοδο:

- Πως θα περιγράφατε την κατάσταση της υγείας σας;
- Στους τελευταίους τρεις μήνες πως θα περιγράφατε την κατάσταση της υγείας σας;
- Πόσο συχνά αθλείστε ανά εβδομάδα;
- Πόσο συχνά αθληθήκατε την προηγούμενη εβδομάδα;

Σαφείς Ερωτήσεις 3

- Σας άρεσε η παράσταση;
- Σας άρεσε η πρώτη πράξη της παράστασης;
- Βρήκατε τις κωμικές σκηνές της πρώτης πράξης της παράστασης διασκεδαστικές;

Χρονικές Περίοδοι 1

- Χρονικοί περίοδοι έτος ή μεγαλύτερες χρησιμοποιούνται για σημαντικά γεγονότα όπως η αγορά ενός σπιτιού, μια σοβαρή ασθένεια, μια γέννηση ή ένας θάνατος.
- Ρωτώντας ανθρώπους να θυμηθούν σχετικά αδιάφορα γεγονότα σε σχέση με μεγάλες χρονικές περιόδους οδηγεί απλά σε εικασίες.

Χρονικές Περίοδοι 2

- Αν αναζητηθεί η σταυροδοσία στις δημοτικές εκλογές (2014) μεγάλο μέρος του εκλογικού σώματος απλά δεν θυμάται.
- Πόσο ξοδεύετε κάθε φορά που βγαίνετε έξω;
- Πόσο ξοδέψατε κατά τη διάρκεια της εξόδου σας τις τελευταίες δύο βδομάδες;

Γλώσσα 1

Χρησιμοποιήστε συμβατική γλώσσα.

- Μια έρευνα δεν είναι συζήτηση. Για να έχετε ακριβείς πληροφορίες χρησιμοποιήστε σαφή γραμματική, σημεία στίξης και ορθογραφία. Λέξεις που μεγιστοποιούν την κατανόηση από όλους.
- Όλες οι ερωτήσεις πρέπει να ελεγχθούν από γνώστες του προβλήματος και ειδικευμένους ανθρώπους.

Γλώσσα 2

- Πλήρεις προτάσεις.
- Τόπος διαμονής;
- Μπορεί να είναι Θεσσαλονίκη, Μακεδονία, Ανάληψη, Ι. Ζάννα 3, Μπότσαρη.
- Σε ποιο δήμο κατοικείτε αυτή την περίοδο;

Γλώσσα 3

Όχι συντομογραφίες.

- Κανένας δεν είναι υποχρεωμένος να γνωρίζει τι είναι ERP, PR, ΟΤΑ, ΕΔΥΕ, ΕΣΥΠ, ΕΛΓΑ. Οι περισσότεροι άνθρωποι γνωρίζουν (πιθανόν) το ΥΠΕΠΘ, το ΠΑΣΟΚ και την ΝΔ αλλά δεν έχουν κανένα λόγο να ξέρουν το ΠΙ, το ΚΕΕ, το ΠΑΠΕΙ.

Γλώσσα 4

Όχι ιδιωματισμοί και νεολογισμοί.

- Αλλάζουν πολύ γρήγορα και οι άνθρωποι προσαρμόζονται στους καινούριους. Υπάρχουν εξαιρέσεις. Μπορεί να χρειαστεί για ειδικές ομάδες (ομογενείς) όπως οι οργανωμένοι οπαδοί ομάδων, η νεολαία.
- Όταν όμως παρουσιαστεί στο γενικό κοινό πρέπει να «μεταφραστεί» και πιθανόν να χαθεί το νόημα.

Γλώσσα 5

- Όχι επαγγελματική ή γραφειοκρατική αργκό ή τεχνικούς όρους.
- Όποιος είναι εξοικειωμένος με την επαγγελματική αργκό της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να καταλάβει τους όρους των Τεχνικών Δελτίων (π.χ. «παραδοτέα», «logistics», «χειριστής»).

Γλώσσα 6

- Οι ερωτήσεις πρέπει να ελεγχθούν από ειδικούς.
- Οι ερωτήσεις πρέπει να ελεγχθούν από δυνητικούς χρήστες.
- Χρησιμοποιήστε ερωτήσεις από άλλες έρευνες. Παράδειγμα: από την ΕΣΥΕ ή άλλες επίσημες πηγές. Έχουν ελεγχθεί και δίνουν και συγκριτικά αποτελέσματα.

Γλώσσα 7

- Σύντομες ερωτήσεις απαιτούν λιγότερο χρόνο και προκαλούν σύντομες απαντήσεις
- Μεγάλες ερωτήσεις είναι χρήσιμες για ευαίσθητα θέματα.

Γλώσσα 8 (παράδειγμα)

- Ταξιδεύσατε σε κάποια άλλη χώρα; Αν ναι, πόσο σημαντικό ήταν το φυσικό τοπίο για την απόφασή σας;
- Ταξίδια σε άλλες χώρες έχουν γίνει συνήθεια για τους Έλληνες τα τελευταία χρόνια. Έχετε ταξιδεύσει στο εξωτερικό; Αν ναι, πιθανόν να επιλέξατε τον προορισμό σας λόγω του φυσικού τοπίου. Πόσο σημαντικό ήταν στην επιλογή σας;

Γλώσσα 9

Χρησιμοποιήστε «**πονηρές**» ερωτήσεις με προσοχή. Οι περισσότεροι ενοχλούνται και νομίζουν ότι αναφέρονται στους ίδιους.

- **Δεν είστε ο μόνος.** Οι γονείς αγανακτούν με τα παιδιά τους μερικές φορές. Την τελευταία βδομάδα αγανακτήσατε με το παιδί σας;
- **Είστε στην καλύτερη συντροφιά.** Πολλοί άνθρωποι δημόσια έχουν παραδεχτεί ότι αναζήτησαν βοήθεια σε σχέση με υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ. Τον περασμένο χρόνο επισκεφτήκατε κάποιον ειδικό γιατί πιστεύατε ότι είχατε καταναλώσει πολύ αλκοόλ;

Γλώσσα 10

Αποφύγετε μεροληπτικές λέξεις και φράσεις. Προκαλούν συναισθηματικές αντιδράσεις και «ακυρώνουν» τις απαντήσεις. Έκτρωση, λαϊκός (όχι θρησκευτικός) ανθρωπισμός, το δικαίωμα να έχεις όπλο. Οι λέξεις σοσιαλισμός ή κομμουνισμός δεν προκαλούν συναισθηματικές αντιδράσεις πλέον (αλλά 50 χρόνια πριν προκαλούσαν).

Γλώσσα 11

- Όχι διπλές ή πολλαπλές ερωτήσεις
- Συμφωνείτε να ξοδεύουμε περισσότερα χρήματα για αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες;
- Άλλοι συμφωνούν για τις αθλητικές **άλλοι** για τις πολιτιστικές και **άλλοι** και για τις δύο.
- Ελέγξτε τη χρήση της λέξης **και** στις ερωτήσεις.

Γλώσσα 12

- Όχι αρνητικά διατυπωμένες ερωτήσεις ή δύο αρνήσεις.
- Ο ΟΗΕ **δεν** πρέπει να έχει μεγαλύτερη αρμοδιότητα να εμπλέκεται στις στρατιωτικές υποθέσεις των χωρών.
- Κάποιοι νομίζουν ότι πρέπει να απαντήσουν στην ερώτηση χωρίς το **δεν** ή απαντούν στη **θετική** ερώτηση.

Ανοιχτές ή κλειστές;

- Γενικά οι κλειστές ερωτήσεις είναι πιο αξιόπιστες. Φυσικά έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

Ανοιχτές

Χρήσιμες για να καταγραφούν σκέψεις. Σε έρευνες που στοχεύουν σε άτομα και όχι σε ομάδες.

- Δύσκολο να συγκριθούν και να παρουσιαστούν.

Πόσο συχνά τον τελευταίο μήνα δυσκολευθήκατε να ηρεμήσετε;

Απάντηση 1: Όχι συχνά.

Απάντηση 2: Περίπου στο 10% των περιπτώσεων.

Απάντηση 3: Συχνότερα από τον προηγούμενο μήνα.

Κλειστές

- Μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε στατιστικές τεχνικές.
- Είναι ευκολότερο να απαντηθούν, να κωδικοποιηθούν και να αναλυθούν.

Ανοιχτές; Κλειστές ερωτήσεις; (1)

- Είναι σημαντικές οι διατυπώσεις των ερωτώμενων.
- Θέλετε ταξινομημένα δεδομένα και γνωρίζετε την διάταξη εκ των προτέρων.
- Οι ερωτώμενοι μπορούν και θέλουν να απαντήσουν με δικά τους λόγια.
- Θέλετε απαντήσεις εκ των προτέρων τοποθετημένες σε μια κλίμακα.

Ανοιχτές; Κλειστές ερωτήσεις; (2)

- Θέλετε να διατυπώσετε μόνο την ερώτηση.
- Θέλετε να επιλέξουν από προκαθορισμένες απαντήσεις.
- Μπορείτε να αναλύσετε σχόλια και σπάνιες απαντήσεις.
- Προτιμάτε να βασιστείτε σε εκ των προτέρων επιλογές.
- Θα παρουσιάσετε ατομικές ή ομαδοποιημένες λεκτικές απαντήσεις.
- Θα παρουσιάσετε στατιστικά αποτελέσματα.

Κλίμακες μέτρησης

- Δίτιμες.
- Κατηγορίας.
- Διάταξης.
- Συνεχείς.

Μεταβλητές κατηγορίας

Πρέπει οι τιμές να ξεχωρίζουν με ακρίβεια, να καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις και οι κατηγορίες να έχουν νόημα.

- Τι ψήφισε στις εκλογές.
- Μορφωτικό επίπεδο.
- Φύλο.
- Ηλικιακές ομάδες.

Μεταβλητές διάταξης

Η συχνότερη κατηγορία μεταβλητών.

- Μας ενδιαφέρουν:

Ο αριθμός των απαντήσεων, η διατύπωση των απαντήσεων, η ύπαρξη μέσου σημείου, η γραμματική ή ακουστική και η οπτική εικόνα του ερωτηματολογίου.

Μια συζήτηση 1

- Κάνω μια έρευνα σχετικά με το άγχος και την πίεση στο χώρο εργασίας. Θέλω να ρωτήσω «πόσο συχνά αισθανθήκατε καταπιεσμένος στην εργασία σας;» Τι διαθέσιμες επιλογές έχω ώστε να μπορώ να συγκρίνω;
- Χρειάζεσαι ένα σύνολο απαντήσεων που μπορεί να διαταχθούν από το **συχνά** μέχρι το **σπάνια**.

Μια συζήτηση 2

- Ποιες κλίμακες είναι διαθέσιμες;

Μια κλίμακα 3 σημείων. «Συχνά, μερικές φορές, ποτέ».

Μια 4 σημείων «σχεδόν πάντα, μερικές φορές, λίγες φορές, σχεδόν ποτέ».

Μια 6 σημείων «πάντα, τις περισσότερες φορές, σχεδόν τις περισσότερες φορές, μερικές φορές, ελάχιστες φορές, σχεδόν ποτέ».

Μια συζήτηση 3

- Ακόμη και αριθμητική κλίμακα. «Το 100% των καταστάσεων, από 50% μέχρι το 100%, κάτω από 50%».
- Πως θα αποφασίσω;
- Πρέπει να αποφασίσεις αν θα έχεις μέσο σημείο ή επιλογή δεν ξέρω-δεν απαντώ.
- Τι με συμβουλεύεις;

Χρησιμοποιήστε κλίμακα που έχει έννοια

- Ρωτήστε άλλους ερευνητές.
- Ρωτήστε δυνητικούς ερωτώμενους.
- Δοκιμάστε περισσότερες κλίμακες και επιλέξτε αυτή που παράγει **μεταβλητότητα** και **δυνατότητα διάκρισης**.

Πέντε τύποι απαντήσεων

1. Συμφωνία, ταύτιση

Σίγουρα σωστό, σωστό, δεν έχω γνώμη, λάθος, σίγουρα λάθος.

Συμφωνώ, μάλλον συμφωνώ, ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, μάλλον διαφωνώ, διαφωνώ.

Πέντε τύποι

2. Συχνότητα

- Πάντα, πολύ συχνά, σχετικά συχνά, μερικές φορές, σπάνια, ποτέ.

3. Ένταση

- Σοβαρό, μέτριο, ήπιο, πολύ ήπιο, ασήμαντο.

4. Επίδραση

- Σοβαρό πρόβλημα, μέτριο πρόβλημα, μικρό πρόβλημα, πολύ μικρό πρόβλημα, καθόλου πρόβλημα.

5. Σύγκριση

- Πολύ περισσότερο, λίγο περισσότερο, περίπου το ίδιο, λίγο λιγότερο, πολύ λιγότερο.

Συμμετρικές απαντήσεις;

- Πρέπει οι τιμές να είναι συμμετρικές; Είτε είναι άρτιου είτε περιττού πλήθους; **Συνήθως ναι.** Είτε για λόγους αμεροληψίας (να μη κατευθύνονται σε περισσότερες θετικές ή αρνητικές απαντήσεις) είτε γιατί κρύβεται η προϋπόθεση κάποιας συμμετρικής κατανομής στον πληθυσμό.

Άλλα

- Γενικά χρησιμοποιούμε κλίμακες 5, 6 ή 7 τιμών. Αλλά 4 ή 5 σε «ταχυδρομικά» ερωτηματολόγια.
- Χρησιμοποιήστε την «ουδέτερη» επιλογή (ούτε - ούτε, δεν έχω γνώμη) μόνο όταν έχει φυσική σημασία.
- Η αρνητική πλευρά της κλίμακας πρέπει να είναι πάντα στην αρχή.

Η μορφή

- Πέστε στους ερωτώμενους που και πώς να σημειώσουν τις απαντήσεις.
- Αποφύγετε ερωτήσεις που παραπέμπουν σε άλλες.
- Οι συνεντευκτές πρέπει να ξεχωρίζουν τις οδηγίες από τις ερωτήσεις.
- Χρησιμοποιήστε ταξινομήσεις μόνο όταν οι ερωτώμενοι είναι σε θέση να ταξινομήσουν.

Γνώσεις, Συμπεριφορές και Απόψεις

- Πολλές φορές συνδέονται μεταξύ τους.
- Ένας καλός τρόπος είναι να ελέγξετε τις ερωτήσεις ζητώντας από τους ερωτώμενους να σας πουν με δικά τους λόγια τι σημαίνει (**cognitive pretesting**).

Μια συζήτηση 1

- Κάνουμε μια έρευνα σχετικά με την ικανοποίηση από τις υπηρεσίες [υγείας]. Η ερώτηση 1 αναφέρεται στην σημαντικότητα της προσβασιμότητας. Η κλίμακα είναι «σίγουρα σημαντική, σημαντική, σχετικά σημαντική, λίγο σημαντική» και «δεν έχω γνώμη».

Μια συζήτηση 2

- Άτομο 1: Με ρωτάτε να πω να θεωρώ ότι είναι σημαντικό να μπορώ να βρω έναν γιατρό όταν τον χρειάζομαι.
- Άτομο 2: Για μένα, προσβασιμότητα σημαίνει να μην υπάρχει μεγάλη απόσταση και να μπορώ να παρκάρω όταν φτάνω εκεί.

Αντιλήψεις, απόψεις, στάσεις

Συχνά είναι χρήσιμο να ρωτάμε πόσο συμφωνεί και πόσο ενδιαφέρεται ο ερωτώμενος. Π.χ. Οι γυναίκες των πρωθυπουργών τους επηρεάζουν.

- Ερώτηση 1: Γενικά το εγκρίνετε;

ΝΑΙ, ΌΧΙ, ΔΞ.

- Ερώτηση 2: Πόσο ενδιαφέρεστε για αυτό:

Πολύ, Σχετικά, Λίγο .

Γνώσεις (διαγνωστική έρευνα)

- Γίνεται μια προκαταρκτική έρευνα για να διαπιστώσει τι γνωρίζουν οι γυναίκες που επισκέπτονται το γυναικολογικό τμήμα ενός νοσοκομείου για το test ΠΑΠ. Διατυπώνονται ερωτήσεις που αναφέρονται στο σκοπό του, στον τρόπο που γίνεται και στην συχνότητα.

Γνώσεις (Ανάγκες εκπαίδευσης)

- Το 60% δεν απαντά σωστά στην ερώτηση γιατί γίνεται το test. Μόνο 20% γνωρίζει τη συχνότητα. Σχεδόν 92% που έχουν κάνει γνωρίζουν πως γίνεται.
- Με βάση αυτό σχεδιάζουν ένα ενημερωτικό φυλλάδιο και μια εκστρατεία στα μέσα ενημέρωσης.

Εξηγώντας τη συμπεριφορά και τη στάση

- Μια από τις ερωτήσεις αναφέρεται στο ωράριο λειτουργίας της κλινικής. Οι γυναίκες που γνωρίζουν το σκοπό του test είναι περισσότερο σύμφωνες με την διεύρυνση του ωραρίου (10 προς 1).

Ασαφή όρια μεταξύ στάσης και γνώσης

- Τι ποσοστό πολιτών κατά τη γνώμη σας κρύβει κάποια έσοδα του από την εφορία;
- Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να προλάβεις τη γρίπη σε άτομα άνω των 75;

Είναι ερωτήσεις γνώσης ή στάσης;

Η πρώτη μοιάζει με γνώση αλλά είναι στάση (Όλοι «κλέβουν»).

Η δεύτερη μοιάζει με στάση αλλά είναι γνώση (δώστε τους εμβόλιο).

Οι γνωστικές ερωτήσεις δεν είναι test

Πολλές ερωτήσεις είναι δύσκολες και πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα «δεν ξέρω».

- Ένα απολίθωμα θαλάσσιου ψαριού βρέθηκε στον Όλυμπο: Ποιο από τα παρακάτω είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα;

Ψάρι

- Υπήρχαν ψάρια κάποτε στο βουνό.
- Η σχετική υγρασία ήταν πολύ υψηλή.
- Το βουνό σχηματίστηκε μετά το θάνατο του ψαριού.
- Τα ψάρια ήταν αμφίβια.
- Πιθανόν βρέθηκε λόγω πλημμύρας.
- Δεν ξέρω.

Ηλικία

- Για να ξέρεις την ακριβή ηλικία πρέπει να καταγράψεις ημέρα, μήνα και έτος γέννησης.

Εισόδημα

- Οι ερωτήσεις εισοδήματος είναι πολύ ευαίσθητες.
- Ορίζοντας κατηγορίες: Ποια από τις παρακάτω κατηγορίες περιγράφει καλύτερα το εισόδημα σας το **2014**;
- Αν μπορείτε βρείτε με ακρίβεια (όπως η **ΕΛΣΤΑΤ**) το εισόδημα.
- Αν θέλετε εισόδημα **νοικοκυριού** ρωτήστε για αυτό (το εισόδημα σας σημαίνει και το ατομικό και το οικογενειακό για πολλούς).

Εκπαίδευση

- Επιλέξτε κατηγοριοποιήσεις που ενδιαφέρουν στην έρευνα σας. Σε μια έρευνα δικηγόρων οι κατηγορίες είναι διαφορετικές από το γενικό πληθυσμό.

Δημογραφικά

- Μελετήστε τον πληθυσμό.
- Αποφασίστε την απαιτούμενη λεπτομέρεια στην καταγραφή.
- Διατυπώστε ανοιχτές ερωτήσεις (για την ηλικία, το εισόδημα, τον ταχυδρομικό κωδικό, κ.λ.π).
- Χρησιμοποιήστε σύγχρονους όρους.
- Αποφασίστε αν θέλετε να κάνετε συγκρίσεις (τότε πρέπει να ακολουθήσετε την ΕΛΣΤΑΤ στους ορισμούς).

Ειδικές ερωτήσεις (factorial)

Χρησιμοποιούμε παραμετρικές ερωτήσεις για να διαπιστώσουμε αν είναι σταθερές πεποιθήσεις και απόψεις.

Οι περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν ότι είναι «επιτρεπτό» να πεις ψέματα σε μερικές περιπτώσεις (π.χ. σε ένα μικρό κορίτσι ότι το φόρεμα του είναι πολύ ωραίο άσχετα αν είναι άσχημο).

Παραμετρικές ερωτήσεις 1

Αλλά οι περισσότεροι πιστεύουν ότι δεν πρέπει να πεις ψέματα στο δικαστήριο.

Στις ερωτήσεις αυτού του τύπου διατυπώνονται υποθετικές καταστάσεις και ζητούμε την κρίση των ερωτώμενων. Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να χρησιμοποιήσουμε μεταβλητές και να δημιουργήσουμε (χιλιάδες) εναλλακτικές περιπτώσεις.

Παραμετρικές ερωτήσεις 2

Πίνακας 3: Παράδειγμα

	Πρόκειται για Κακομεταχείριση;		Θα το καταγγείλετε;	
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
[Η μητέρα] χτυπάει [την 12χρονη] [κόρη] της με ένα [ξύλινο ραβδί]. [Η μητέρα] είναι [Ελληνίδα] και [άνεργη]. Το παιδί φαίνεται [μελαγχολικό]	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
[Ο πατέρας] είναι σπάνια σπίτι, και [παραμελεί] [τον 8χρονο] [γιο του] όταν είναι σπίτι. [Ο πατέρας] είναι [μετανάστης] και [εργαζόμενος]. Το παιδί [είναι κάτω από το μέσο όρο στο σχολείο]	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ

Μεταβλητές

Πίνακας 4: Αναλυτικά

Φύλο γονέα	Άνδρας, Γυναίκα
Φύλο παιδιού	Αγόρι, Κορίτσι
Ηλικία παιδιού	5-14
Καταγωγή γονέα	Έλληνας, Αλβανός, Ρώσος, Τσιγγάνος
Απασχόληση	Άνεργος, Εργαζόμενος
Σοβαρότητα τιμωρίας	Χαστούκι, με ξύλο, χτύπημα στον τοίχο, μπουνιά
Τύπος τιμωρίας	Σωματική, Αισθηματική, σεξουαλική
Συμπεριφορά παιδιού	Πραγματικότητα, εξωτερική εμφάνιση

Παραμετρικές

- Ορίστε με σαφήνεια τις υποθέσεις.
- Ορίστε τις μεταβλητές με βάση την πραγματικότητα και την βιβλιογραφία.
- Οι τιμές πρέπει να οριστούν στα σκιαγραφήματα **τυχαία**.
- Βεβαιωθείτε ότι τα σκιαγραφήματα είναι ευανάγνωστα.
- π.χ. 400 άτομα με 25 σκιαγραφήματα κάνει 10.000 απαντήσεις.

Conjoint 1

- Σχεδιάστηκε για προτιμήσεις σε αγαθά και υπηρεσίες. Δίνουμε υποθετικά σενάρια και ζητάμε να επιλεγεί το καλύτερο από τον ερωτώμενο. Ας υποθέσουμε ότι θέλουμε να δούμε τι είδους jeans προτιμούν οι πελάτες και γνωρίζουμε τρία χαρακτηριστικά που επιδρούν.
- **Χρώμα, τιμή και υλικό.**

Conjoint 2

- Μπλε, Μαύρο, Άσπρο.
- 30€, 40€, 50€.
- Ύφασμα τζιν, βαμβάκι και βαμβακόλινο.

Pairwise method

Πίνακας 5: Παράδειγμα

	Μπλε	Μαύρο	Άσπρο
30€			
40€			
50€			

- Ανά δύο οι μεταβλητές
- Π.χ επιλογή από χρώμα και τιμή και ζητάμε να βαθμολογηθεί από το 1 μέχρι το 9, να βαθμολογηθεί ξεχωριστά κάθε συνδυασμός ή να συγκριθούν δύο συνδυασμοί (π.χ. σε κλίμακα 1-5 «σίγουρα το A, μάλλον A, A ή B, μάλλον B, σίγουρα B»).

Full profile method

- Τοποθετούμε ταυτόχρονα και τις τρεις μεταβλητές σε σενάρια ή σύγκριση των δύο μεταβλητών (απλή επιλογή ή συγκριτική σε κλίμακα 1-5).

Καλύτερη, γιατί οι άνθρωποι συνυπολογίζουν τις παραμέτρους. Πρέπει τα σενάρια να προκύπτουν από «πειραματικούς σχεδιασμούς».

Focus groups 1

- Διατυπώστε τις ερωτήσεις με συμβατικό τρόπο.
- Απλές και σύντομες.
- Όχι αρχικά, όχι τεχνικοί όροι.
- Μην επιτρέπετε σε κάποιον να κυριαρχεί στη συζήτηση.
- Όλοι πρέπει να συμμετέχουν.
- Κρατήστε τις απόψεις σας για τον εαυτό σας.
- Ελέγξτε τα μηχανήματα πριν.
- Κάποιος άλλος πρέπει να περιγράψει τα πρακτικά.

Focus groups 2

- Αρχίστε με εύκολες ερωτήσεις.
- Πηγαίνετε από τα γενικό στο ειδικό.
- Κρατήστε σαφή σειρά από τη εισαγωγή μέχρι το τέλος.

Σχεδιάστε

- Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.
- Καταγραφή του πληθωρισμού.

- ΕΛΣΤΑΤ www.statistics.gr.
- Άλλες έρευνες (π.χ. ΙΝΕ ΓΣΕΕ, VPRC, METRON).

Μερικά στοιχεία δειγματοληψίας

- Δειγματοληπτικές μέθοδοι με χρήση θεωρίας πιθανοτήτων (αποφασίζει η τύχη).
- Δειγματοληπτικές μέθοδοι χωρίς την χρήση της θεωρίας πιθανοτήτων (αποφασίζουμε εμείς).

Πληθυσμός-Δείγμα

- Η μελέτη των πληθυσμών γίνεται με απογραφές ή με δειγματοληπτικές έρευνες.
- Το δείγμα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού (σε σχέση με τα χαρακτηριστικά που μας ενδιαφέρουν).
- Η τυχαιότητα σημαίνει ότι το δείγμα υποκειμένων το επιλέγει η τύχη για μας.
- Η επιλογή από εμάς δημιουργεί πρόβλημα μεροληψίας.

Απλή τυχαία δειγματοληψία

- Κάθε υποκείμενο στον πληθυσμό έχει την ίδια πιθανότητα να επιλεγεί στο δείγμα.

Στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία

- Χωρίζουμε τον πληθυσμό σε **υποσύνολα** (στρώματα) και επιλέγουμε **ένα τυχαίο δείγμα** από κάθε υποσύνολο.

Συστηματική τυχαία δειγματοληψία

- Επιλέγουμε το **μέγεθος** του δείγματος και μετά το βήμα με βάση το οποίο επιλέγουμε.

Προσοχή: Δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε συστηματική δειγματοληψία σε συνδυασμό με φυσικούς περιορισμούς που έχουν σημασία. Π.χ κάθε 12 μήνες είναι πάντα ο ίδιος μήνας, με αρχικό γράμμα τα Ω είναι λιγότερα.

Τυχαία δειγματοληψία σε στοιβάδες

- Στοιβάδα είναι μια φυσικά ορισμένη μονάδα (σχολείο, πανεπιστήμιο, νοσοκομείο, πόλη, νομός). Επιλέγουμε τυχαία τις στοιβάδες και τοποθετούμε στο δείγμα όλα τα υποκείμενα (ή ένα δείγμα από κάθε στοιβάδα) των στοιβάδων που επιλέχθηκαν.

Cluster and stratified sampling

- Stratified: Οι υπάλληλοι της X ομαδοποιούνται με κριτήριο το τμήμα τους και 10 από κάθε τμήμα επιλέγονται τυχαία.
- Cluster: Από την αλυσίδα 10 υποκαταστημάτων της Ψ επιλέγονται πέντε και όλοι οι υπάλληλοι μετέχουν στο δείγμα.

Πολυσταδιακή δειγματοληψία

- Επιλέγονται στοιβάδες και σε κάθε μια ένα τυχαίο δείγμα. Αυτό μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε στάδιο. Δεν μπορείς εύκολα να καταγράψεις όλους τους Έλληνες που ταξιδεύουν στην Ευρώπη αλλά μπορείς να βρεις τα ταξιδιωτικά γραφεία.
- Περισσότερες στοιβάδες σημαίνει μικρότερο δείγμα σε κάθε μία.

Δειγματοληψία ευκολίας

- Άτομα που είναι διαθέσιμα. Όσοι **επιλέγονται μόνοι τους ή συμφωνούν να συμμετέχουν** μπορεί να μην είναι αντιπροσωπευτικό δείγμα του γενικού πληθυσμού.
- Γενικεύσιμο στον πληθυσμό με τα ίδια χαρακτηριστικά.

Χιονοστιβάδα

- Άτομα που ανήκουν σε μια ομάδα συστήνουν άλλα άτομα που ανήκουν σε αυτή. Όταν δεν μπορεί να καταγραφεί ο πληθυσμός.
- **Δεν αντιστοιχεί μόνο σε παράνομους ή προβληματικούς.** Π.χ. στέλνουμε ένα ερωτηματολόγιο σε 50 αποφοίτους Μαθηματικών και τους ζητούμε να υποδείξουν ο καθένας πέντε άλλους που θα ήταν διατεθειμένοι να συμμετέχουν.

Αναλογική

- Χωρίζουμε τον πληθυσμό σε υποσύνολα υπολογίζουμε τις αναλογίες στον πληθυσμό και διατηρούμε τις αναλογίες στο δείγμα.

(Διαφέρει από τα στρώματα γιατί στα στρώματα δεν διατηρούμε τις αναλογίες).

The Focus groups

- 6 με 10 άτομα με ειδικά χαρακτηριστικά που αντιπροσωπεύουν μια ομάδα του πληθυσμού.

Σφάλματα

- **Standard error** του μέσου Προσέξτε τη μέθοδο δειγματοληψίας.
- **Μέγεθος δείγματος**: Σημασία έχει η ποιότητα και όχι το μέγεθος.
- Διαφορά στις δειγματοληπτικές ενότητες και στα υποκείμενα ανάλυσης.
- **Response rate**.
- Τα λάθη που οφείλονται στο σχεδιασμό της έρευνας είναι πολύ μεγαλύτερα από τα λάθη που οφείλονται στη δειγματοληψία.

Μέθοδοι υλοποίησης

- Ταχυδρομικά.
- Internet.
- Τηλεφωνικά.
- Ομάδες.
- Πρόσωπο με πρόσωπο.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

- Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
- Πίνακες
- Πίνακας 1-5: Παραδείγματα ερωτήσεων.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεόδωρος Χατζηπαντελής. «Ποσοτικές Μέθοδοι Ανάλυσης στις Κοινωνικές Επιστήμες. Σχεδιασμός Έρευνας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS309/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Σωτήρογλου Μαρίνα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

